

Bruksela, 25 października 2019 r.
(OR. en)

13295/19

EDUC 416
ECOFIN 900
EMPL 521
SOC 688

NOTA

Od: Sekretariat Generalny Rady

Do: Komitet Stałych Przedstawicieli / Rada

Dotyczy: Silna baza gospodarcza dla Europy: działania na rzecz skuteczności, efektywności i jakości kształcenia i szkolenia
– *Debata orientacyjna*
(*Obrady otwarte dla publiczności zgodnie z art. 8 ust. 2 regulaminu wewnętrznego Rady*)
[na wniosek prezydencji]

Po konsultacjach na forum Komitetu ds. Edukacji prezydencja sporządziła załączony dokument, który będzie podstawą debaty orientacyjnej mającej się odbyć na posiedzeniu Rady ds. Edukacji, Młodzieży, Kultury i Sportu w dniu 8 listopada 2019 r.

Silna baza gospodarcza dla Europy:

działania na rzecz skuteczności, efektywności i jakości kształcenia i szkolenia

- Nota tematyczna prezydencji -

- Niniejsze spotkanie ma być dla ministrów finansów i ministrów edukacji wyjątkową okazją do (1) wymiany poglądów na temat roli kształcenia i szkolenia we wnoszeniu wkładu w długoterminowy, zrównoważony wzrost oraz (2) podzielenia się doświadczeniami i najlepszymi praktykami w zakresie polityk sprzyjających jakości, efektywności i skuteczności kształcenia i szkolenia.

Aktualna sytuacja

- W miarę jak kraje starają się działać w odpowiedzi na globalizację, postęp technologiczny i zmiany demograficzne, kapitał ludzki coraz bardziej zyskuje na znaczeniu. Kształcenie i szkolenie odgrywają w społeczeństwach kluczową rolę w procesie akumulacji kapitału ludzkiego.
- W Nowym programie strategicznym na lata 2019–2024 ustanowionym przez Radę Europejską kładzie się nacisk na pozytywny wpływ kształcenia i szkolenia zarówno na gospodarkę, jak i na całe społeczeństwo. Wzywa się w nim do zwiększenia inwestycji w umiejętności i edukację jednostek, do wspierania w większym stopniu przedsiębiorczości i innowacji oraz do zintensyfikowania wysiłków w obszarze badań naukowych. O dobrej jakości i włączające kształcenie, szkolenie i uczenie się przez całe życie apeluje się też w Europejskim filarze praw socjalnych.
- Kształcenie i szkolenie są częścią unijnego programu na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia w strategii „Europa 2020”, a w zaleceniach dla poszczególnych krajów (2019) położono szczególny nacisk na edukację, umiejętności i uczenie się przez całe życie. Także nowa Komisja w swoich wytycznych politycznych (2019–2024) podkreśliła rolę umiejętności i edukacji w pobudzaniu konkurencyjności i innowacyjności Europy.

- W listopadzie 2017 r. o znaczeniu inwestowania w kapitał ludzki i o efektywności wydatków publicznych na edukację rozmawiała Eurogrupa.

Rola kształcenia i szkolenia

- Kapitał ludzki jest niezbędny dla pobudzania produktywności i zrównoważonego wzrostu i ma zasadnicze znaczenie dla odporności społeczeństw. Dostęp do wysokiej jakości kształcenia i szkolenia dla wszystkich jest jednym ze skutecznych sposobów walki z ubóstwem i promowania równości. To fundament europejskiego społeczeństwa opiekuńczego.
- Korzyści płynące z kształcenia i szkolenia dla społeczeństwa są znaczące z różnych względów. Na poziomie indywidualnym umiejętności zdobyte dzięki kształceniu i szkoleniu przekładają się na wyższe wskaźniki zatrudnienia i wyższe wynagrodzenie. Na przykład w państwach UE wskaźnik zatrudnienia osób dorosłych z wykształceniem wyższym jest o około dziewięć punktów procentowych wyższy niż tych z wykształceniem średnim II stopnia; ich wynagrodzenie jest też średnio 44 % wyższe.
- Zwrot z inwestycji w edukację jest wysoki także z punktu widzenia ogółu społeczeństwa, ponieważ dobrze wykształcona ludność aktywna zawodowo przyczynia się do wzrostu gospodarczego i wyższej produktywności oraz napędza innowacyjność. Pomaga to poprawić poziom życia całej ludności. Równy dostęp do kształcenia i szkolenia jest również jednym z najważniejszych sposobów wspierania spójności społecznej i mobilności oraz zapewniania, by społeczeństwa były postrzegane jako sprawiedliwe i uczciwe.
- Efekty mnożnikowe kapitału ludzkiego sprawiają, że oprócz inwestujących korzyści z niego czerpią także inni. Ponieważ chodzi zarówno o prywatny, jak i społeczny zwrot z inwestycji, istnieje ryzyko niedoinwestowania. Tę niedoskonałość rynku koryguje fakt publicznego świadczenia kształcenia i szkolenia.

- Chociaż odpowiedzialność za zapewnianie kształcenia i szkolenia spoczywa głównie na państwach członkowskich, w kontekście swobodnego przepływu osób kształcenie i szkolenie może przynosić pozytywne efekty mnożnikowe w obrębie UE. Jednakże znaczna i utrzymująca się migracja wewnętrzna wysoko wykwalifikowanej siły roboczej może mieć negatywny wpływ na potencjał wzrostu gospodarczego i finanse publiczne niektórych państw.
- Inwestowanie w wysokiej jakości i włączające kształcenie i szkolenie jest kwestią o strategicznym znaczeniu dla przyszłości Europy. Globalizacja, postęp technologiczny i zmiany demograficzne wywierają głęboki wpływ na rynki pracy i na społeczeństwo. Niezbędne jest wzmocnienie zarówno umiejętności i kompetencji podstawowych, jak i bardziej specjalistycznych oraz podniesienie poziomu wykształcenia. W związku ze starzeniem się społeczeństw w UE, jeszcze większego znaczenia nabiera zapewnienie, by większość osób w wieku produkcyjnym była wykształcona i miała zatrudnienie.
- W przyszłości ze względu na cyfryzację i postęp technologiczny w coraz większym stopniu niezbędne będzie ciągłe uczenie się i aktualizowanie umiejętności. Może pojawić się różnego typu niedopasowanie podaży i popytu z punktu widzenia umiejętności i kompetencji. Przyszłe wyzwania dla systemów kształcenia i szkolenia to m.in.: (1) tworzenie – od najwcześniejszych etapów życia – podstaw dla wysokiej jakości efektów edukacji, (2) aktualizowanie umiejętności i kompetencji w celu umożliwienia dalszego uczenia się oraz (3) wspieranie przekwalifikowania się i uczenia się nowych zawodów w różnych sektorach o różnych strukturach operacyjnych; wszystkie te elementy ułatwią dostosowanie do zmian strukturalnych w gospodarce i na rynku pracy. Ponadto systemy kształcenia i szkolenia powinny przewidywać przyszłe potrzeby w zakresie umiejętności i kompetencji, tak by zapewniać wysoko wykwalifikowaną siłę roboczą w odpowiednich dziedzinach. Podnoszenie kwalifikacji i przekwalifikowanie zwiększa także odporność na wstrząsy gospodarcze.

Wysokiej jakości edukacja, efektywność kosztowa i skuteczność

- W Europie kapitał ludzki jest budowany głównie poprzez system edukacji i jest finansowany przede wszystkim ze środków publicznych. W 2016 r. w 21 państwach UE¹ będących również członkami OECD edukacja od szkoły podstawowej po szkolnictwo wyższe była finansowana ze środków publicznych średnio w 87 %.
- Wzmocnienie tworzenia kapitału ludzkiego nie musi koniecznie polegać na zwiększaniu wydatków, lecz na wydatkowaniu środków w sposób bardziej gospodarny i skuteczniejszy. Przy porównywalnym poziomie wydatków niektóre państwa członkowskie osiągają lepsze wyniki niż inne. W niektórych państwach członkowskich wyzwaniem jest zadbanie o wystarczające finansowanie zapewniające wyższą jakość i bardziej sprawiedliwe efekty w edukacji. Dla innych wyzwaniem jest wydatkowanie środków w skuteczniejszy sposób, by poprawić efekty edukacji.
- Rozpatrywanie efektywności wydatkowania środków publicznych na kształcenie i szkolenie powinno obejmować ocenę efektów, jakości i inkluzywności.
- Na przestrzeni czasu poziom wykształcenia w UE wzrósł. Jeśli chodzi o szkolnictwo wyższe, średnia unijna w grupie wiekowej od 30 do 34 lat zwiększyła się z 31 % w 2008 r. do 41 % w 2018 r. Jednocześnie odsetek osób w wieku od 25 do 34 lat nieposiadających wykształcenia średniego II stopnia zmniejszył się z 18 % do 14 %.
- Pod względem jakości wyniki UE w ramach oceny PISA plasują się na średnim poziomie i istnieją możliwości poprawy. Występują ponadto znaczne różnice wewnątrz UE.
- Jeśli chodzi o inkluzywność, w wielu państwach członkowskich efektywniejsze wydatkowanie środków publicznych na kształcenie i szkolenie może również poprawić integrację na rynku pracy i sprzyjać międzypokoleniowej mobilności społecznej. W 2018 r. odsetek młodzieży NEET² w wieku od 20 do 24 lat wynosił w UE 15 %, a w przypadku osób w wieku od 25 do 29 lat – 17 %.

---

¹ Dane dotyczące dwóch państw UE i zarazem OECD – Danii i Grecji – nie zostały przedstawione w sprawozdaniu OECD „Education at a Glance 2019” (Edukacja w zarysie 2019).

² Młodzież niekształcąca się, niepracująca ani nie szkoląca się (NEET).

- Aby zagwarantować optymalny zestaw oczekiwanych przez społeczeństwo wyników, wydatkowanie środków na wysokiej jakości kształcenie i szkolenie powinno być również skuteczne. Skuteczne wydatkowanie środków umożliwia osiągnięcie wysokiej jakości i włączających systemów kształcenia i szkolenia i owocuje wzrostem gospodarczym, produktywnością i równością.

Zagadnienia do dyskusji

- Jakie są w Państwa kraju najpilniejsze wyzwania, jeśli chodzi o efektywność i skuteczność kształcenia i szkolenia?
- Jakie polityki uważają Państwo za najbardziej obiecujące, jeśli chodzi o promowanie efektywności, skuteczności, włączenia społecznego i równości w kształceniu i szkoleniu?
- W jaki sposób można osiągnąć jednocześnie wysokiej jakości wyniki nauczania, wysoki poziom wykształcenia i równość?
- Jaka mogłaby być rola współpracy europejskiej w promowaniu efektywności, skuteczności i wysokiej jakości kształcenia i szkolenia oraz w jaki sposób europejskie społeczeństwa mogłyby z wyprzedzeniem określać przyszłe potrzeby w zakresie podnoszenia umiejętności i przekwalifikowania?
